

Fattiga barnfamiljer i Malmö

Under senare år har antalet personer med socialhjälp liksom socialhjälpstkostnaderna ökat starkt. I de största städerna är det närmast fråga om en fördubbling av kostnaderna sedan 1964. I och för sig är detta inte en negativ utveckling — en adekvat helhetsinriktad social behandling kräver ofta insatser på det ekonomiska planet, insatser som inte låter sig göras om socialhjälpens präglas av det gamla fattigvårdstänkandet. Kostnadsstegringarna har emellertid medfört ökad motivering för att analysera orsakerna till socialhjälpstbehovet och till de hjälpsökandes problem. I Malmö, där en forskningsgrupp med anknytning till Sociologiska institutionen och Socialförvaltningen ägnar speciellt intresse för de eftersatta minoritetsgruppernas problem, har också de fattiga barnfamiljernas förhållanden penetrerats och publicerats i en avhandling "Fattiga barnfamiljer i Malmö". Undersökningen har utförts av statistikchefen Bo Pettersson och socialsekreteraren Kurt Sjöström, som här sammanfattar de viktigaste undersökningsresultaten. (Vidare kommentar sid. 586.)

Malmöundersökningens material utgöres av samtliga familjer med barn som erhöill socialhjälp i maj månad 1967. I anslutning till de hjälpsökandes kontakt med personalen på socialvårdsbyråerna undersöktes deras arbets- och inkomstförhållanden, boendeförhållanden och hälsotillstånd samt behov av åtgärder avseende arbetsförhållanden och arbetsvårdande åtgärder, behov av barntillsyn etc. Populationen omfattar 809 familjer. Barnantalet i undersökningen är 1.812.

Populationens båda grupper — *ensamstående med barn* och *samboende med barn* — utgör 60 % respektive 30 % av hela 1967 års barnfamiljer med socialhjälp.

I möjligaste mån jämfördes undersökningspopulationen med totalbefolkningen (Folk- och bostadsräkningen 1965 — FOB 65). I det följande redovisas några av de viktigaste resultaten punktvis liksom den "efterskrift" som ingår i undersökningen.

- Bland barnfamiljerna med socialhjälp är relativt sett fler yngre än bland barnfamiljerna som helhet i Malmö. En avsevärd överrepresentation föreligger för barnfamiljer med socialhjälp i ålderna under 35 år.

- Av de ensamstående är 25 % ogifta och 59 % fränskilda. Av de samboende är 87 % gifta med varandra och 13 % sammanbor utan att vara gifta.

- 3 % av malmöbarnen tillhör familjer som i maj månad 1967 erhöill socialhjälp. Under hela år 1967 tillhörde 8 % av malmöbarnen familjer som erhöill socialhjälp.

- Flerbarnsfamiljerna erhåller i större utsträckning socialhjälp än familjer med färre barn. Familjer med 3 eller flera barn är starkt överrepresenterade bland barnfamiljerna med socialhjälp.

- De barnfamiljer som har barn under 3 år erhåller i högre grad socialhjälp än familjer med äldre barn.

- Nyligen inflyttade erhåller inte socialhjälp i samma utsträckning som familjer med långvarigare bosättning i Malmö. De under de senaste tre åren nyinflyttade är underrepresenterade.

- Vid en jämförelse åldersgruppsvis framgår att det är en lägre andel utlänningar bland barnfamiljerna med socialhjälp än bland befolkningen i övrigt.

● Andelen förvärvsarbetande är avsevärt lägre bland barnfamiljerna med socialhjälp jämfört med normalpopulationen.

● En tredjedel av de icke förvärvsarbetande männen i barnfamiljerna med socialhjälp saknade förvärvsarbete på grund av arbetslöshet, pågående arbetsvård eller omskolning. Av de ensamstående kvinnorna saknade en tiondel förvärvsarbete av motsvarande anledningar.

● En betydande del av de samboende männen och de ensamståendes kvinnorna har nedsatt hälsa. Männen och kvinnorna i barnfamiljerna har varit sjuka 2—3 gånger så lång tid som den övriga befolkningen.

● Högsta antalet barnfamiljer med socialhjälp förekommer i statistikområdena 42 (Augustenborg m.m.), 48 (delar av Kirseberg), 73 och 75 (Nydala Hermodsäl, Gullviksborg), 80 (del av Rosengård) samt 81 (Persborg m.m.). Lokaliseringen av ett stort antal barnfamiljer med socialhjälp till vissa områden sammanhänger inte enbart med att antalet barnfamiljer i dessa områden är stort.

● Barnfamiljerna med socialhjälp bor i mindre utsträckning än totalbefolkningen i bostadsrättslägenheter eller i eget hus. Var tionde ensamstående hyr möblerad bostad.

● Trots att barnfamiljerna med socialhjälp har fler barn än normalpopulationen bor de i högre grad i lägenheter mindre än 2 rum och kök.

● Barnfamiljer med socialhjälp är i högre grad än andra familjer trångbodda.

● Barnfamiljerna med socialhjälp bor i större utsträckning än normalpopulationen i omoderna lägenheter.

● Socialhjälp utgick även 1966 för 70 % av de samboende och för 72 % av ensamstående.

● Trots socialhjälp och andra former av bidrag förblir barnfamiljer med socialhjälp *låginkomsttagare*.

Vid en bedömning av behovet av åtgärder framkommer följande.

● Behovet av åtgärder genom arbetsförmedling, arbetsvård är stort.

● För en tredjedel av barnfamiljerna är barntillsynsfrågan olöst.

● För en fjärdedel av barnfamiljerna anses åtgärder behöva vidtagas för att skaffa ny bostad.

Vid en bedömning av vilken eller vilka åtgärder som anses som väsentliga för att förbättra barnfamiljernas ekonomiska och sociala förhållanden har följande framkommit.

● För 50 % av de samboende och för 45 % av de ensamstående bedöms åtgärder rörande arbete och utbildning som väsentliga.

● För 12 % av de samboende och 22 % av de ensamstående anses förbättrad barntillsyn som väsentligt.

● För 10 % av de samboende och 13 % av de ensamstående anses bostadsfrågans lösning som väsentlig.

● Endast för ett fåtal anses fortlöpande socialhjälp väsentligt bidra till en förbättrad social och ekonomisk ställning.

Kurt Sjöström